

Blok tematyczny: Życie szkoły

Temat dnia: Imię i jego właściciel. Zawsze razem.

Cel lekcji: Kształcić rozumienie ze słuchu. Rozwijać kompetencje językowe. Zwiększać motywację do nauki języka. Wdrażać do wyszukiwania wskazanego materiału w opracowywanym tekście. Rozwijać umiejętności współpracy w grupie. Zaktywizować wszystkich uczniów do pracy. Wdrażać do posługiwania się nowym słownictwem. Tworzyć sytuacje komunikacyjne podczas zabawy językowej. Wdrażać do poprawnego pisania.

Pomoce:

Uczeń: przybory szkolne.

Nauczyciel: Tekst opowiadania dla każdego ucznia, tabelki gramatyczne, kartki z opisami czasowników do zabawy językowej, wklejka z przykładowym dialogiem dla każdego ucznia.

Zapis w dzienniku: Powitanie wprowadzające w tematykę lekcji. Podanie bieżącej daty i krótkie ćwiczenie z liczebnikami. Rozumienie ze słuchu: Dorota zmienia imię - ćwiczenie prawda czy fałsz. Powtarzamy pytanie o imię. Gramatyczne wzory porządkujące odmiany czasownika w czasie przeszłym. Wyszukiwanie czasowników w tekście źródłowym i objaśnianie ich różnych znaczeń. Utrwalanie nowego słownictwa w formie zabawy słownikowej. Ćwiczenia w pisaniu. Zabawa w kręgu utrwalająca odpowiednie końcówki czasowników w czasie przeszłym.

Przebieg:

1. Powitanie nawiązujące do tematu lekcji.

Dzień dobry wszystkim, którzy mają dwa imiona. Dzień dobry wszystkim, którzy mają jedno imię. Dzień dobry wszystkim, którzy lubią swoje imię. Dzień dobry wszystkim, którzy chcieliby mieć na imię inaczej. Dzień dobry wszystkim, którzy wiedzą jak ma na imię wielki poeta Ukraiński Szewczenko (itp.).

2. Podanie daty, krótkie ćwiczenie z liczebnikami.

3. Rozumienie ze słuchu. N. czyta opowiadanie (patrz aneks). Wcześniej mówi:

Rozdam wam teraz tabelkę "prawda czy fałsz". Słuchajcie uważnie czytanego opowiadania i zaznaczcie właściwe odpowiedzi. Tekst przeczytam dwa razy.

Tabela:

	P	F
W klasie były cztery uczennice o imieniu Dorota.		
Dorota ściągała ze swojego zeszytu.		
Janek śpiewał piosenkę o kotach.		
Starszy brat Doroty zwrócił jej uwagę, że ściąganie jest nieuczciwe.		
Dorota chciała zmienić imię, bo tak doradziła jej Dorota Guzik.		
Dorota - bohaterka opowiadania miała blisko 11 lat.		
Paweł uważał, że Joanny to brunetki z długimi włosami.		
Dorota Dobrowolska miała na drugie imię Ewa		
Bohaterka miała rude włosy.		

4. Krótkie powtórzenie pytań o imię.

Jak miała na imię bohaterka opowiadania?

Jak miał na imię jej brat?

Jak ty masz na imię?

Jak mają na imię twoi rodzice? (itp.)

N. przypomina również krótko, że imię i nazwisko piszemy wielką literą.

5. Gramatyczne wzory porządkujące. Uczniowie powinni mieć przed sobą tabelę gramatyczną, która pokazuje schemat odmiany czasowników w czasie przeszłym. N. wykorzysta tu podręcznik, z którym aktualnie pracuje bądź tabele odnalezione w innych materiałach źródłowych.

Umowny przykład:

robić, uczyć, czytać

Liczba pojedyncza, rodzaj męski

Liczba pojedyncza, rodzaj żeński

ja robi - łem, uczy- łem, czyta- łem

ty robi - łeś, uczy- łeś, czyta - łeś

on robi - ł, uczy - ł, czyta - ł

robi - ła, uczy - ła, czyta - ła

robi - łaś, uczy - łaś, czyta - łaś

ona robi - ła, uczy - ła, czyta - ła

ono robi - ło, uczy - ło, czyta - ło

N. mówi:

Zaobserwujemy teraz w jaki sposób odmieniają się polskie czasowniki w liczbie pojedynczej w czasie przeszłym.

Uczniowie odczytują tabelę, zakreślają zakończenia wyrazów, zwracają uwagę na powtarzające się w poszczególnych osobach gramatycznych schematy, N. uwypukla związek poszczególnych zakończeń z odpowiednim zaimkiem. Dzieci wielokrotnie powtarzają za N. odpowiednie formy.

6. Praca z tekstem źródłowym. N. rozdaje tekst o Dorocie. Zadaniem uczniów jest podkreślenie we fragmencie wskazanym przez N. czasowników w czasie przeszłym np. w pierwszym akapicie.

Wypisane przez uczniów wyrazy:

postanowiła, ściągała, wyrzuciła, nie zrobiła, nie zauważyła, przybiegła, myślała, śmiali się, powiedzieli, śpiewał.

Objaśnienie znaczeń wypisanych czasowników. Wielokrotne czytanie poszczególnych wyrazów z uwzględnieniem poprawnej wymowy.

postanowić - podjąć decyzję

ściągać - sięgać ręką po coś, co leży wyżej

ściągać - rozbierać, np. sweter

ściągać (znaczenie przenośne)- spisywać od kogoś na sprawdzianie albo przepisywać z przygotowanej wcześniej ściagi.

ściągać z internetu - kopiować dane, informacje, artykuły, filmy, które ktoś umieścił w internecie.

wyrzucić - pozbyć się czegoś wykonując rzut ręką (np. wyrzucić śmieci).

wyrzucić kogoś - niegrzecznie kazać komuś opuścić dane miejsce (wyrzucić kogoś z pracy, za drzwi, ze szkoły itp.).

zauważyć - zwrócić na coś uwagę, dostrzec, zobaczyć coś.

przybiec - biegiem znaleźć się w jakimś miejscu.

7. Utrwalanie nowego słownictwa w formie zabawy:

Uczniowie siadają w kręgu razem z nauczycielem, który stopniowo puszcza w obieg kartki z opisem kolejnych znaczeń wyrazów. Uczeń, który otrzymuje kartkę, odczytuje ją i wskazuje kolegę w kręgu, aby nazwał czasownik, o który chodzi. Kartka ponownie krąży z rąk do rąk. Na hasło stop, następny uczeń, powtarza tę samą operację - odczytuje kartkę i wskazuje odpowiadającego.

Czyli np. Janek czyta: "Biegiem znaleźć się w jakimś miejscu", po czym wskazuje na Basię. Basia odpowiada: przybiec.

Treść losowanych kartek (N. powinien ułożyć je z wykorzystaniem objaśnień, które padły wcześniej):

Mężczyzna chwilę się zastanawiał, po czym podjął decyzję, czyli? (Postanowił.)

Uczeń nie nauczył się na klasówkę, więc spisywał od kolegi czyli? - (Ściągał.)

Janek skopiował wszystkie materiały z internetu, czyli? - (Ściągał.)

Kobieta wzięła bluzkę z górnej półki szafy, czyli?: (Ściągnęła ją.)

Mężczyzna ściągnął sweter, czyli? - (Rozebrał go.)

Podczas klasówki Marta zaglądała do podręcznika i przepisywała go fragmentami, czyli? : - (Ściągała.)

Joanna nie wykonała jakiegoś zadania, czyli? - (Nie zrobiła go.)

Franek spoglądał w tamtą stronę, mimo to nie widział, nie dostrzegł dużego samochodu, czyli? - (Nie zauważył go.)

7. Ćwiczenia w pisaniu. Uczniowie pod kontrolą N. starannie zapisują 3-4 zdania w nawiązaniu do powyższego ćwiczenia.

Przykłady:

Ewa postanowiła pojechać na wakacje do Kijowa.

Podczas testu Ewa ściągnęła wszystkie odpowiedzi od Natalii.

Anno, ściągnij, proszę, mój sweter z górnej półki.

Franek nie zauważył nadjeżdżającego samochodu.

Po zapisaniu zdań N. pokazuje jeszcze inne możliwości połączeń z poznanymi na lekcji czasownikami.

Postanowiła przeczytać, napisać, wyjechać, opuścić, rozliczyć, policzyć, namalować itp. (postanawia się jakieś działanie, a więc wyraz łączy się z innymi czasownikami).

Ściągnęła sweter, książkę z półki, zadanie od Basi, materiały z internetu.

Nie zauważyła samochodu, dziecka, dziury w jezdni.

8. Zabawa w kręgu utrwalająca odpowiednie końcówki czasowników w czasie przeszłym.

Uczniowie siadają w kręgu. N. mówi: *Będziemy teraz, siedząc w kręgu, trójkami ćwiczyć stosowanie odpowiednich końcówek czasownika. Osoba rozpoczynająca, pyta wybraną osobę o kolegę lub koleżankę. Pytany musi uzyskać, a następnie udzielić odpowiedzi.*

Przykładowe ćwiczenie:

uczeń pierwszy: Basiu, czy Ewa postanowiła pojechać na wakacje do Kijowa?

Basia: Nie wiem, ale zapytam. Ewo, czy postanowiłaś jechać na wakacje do Kijowa?

Ewa: Tak, postanowiłam jechać do Kijowa.

Basia do ucznia, który rozpoczął ćwiczenie: Tak, Ewa postanowiła pojechać do Kijowa na wakacje.

Uczniowie mogą trzymać przed sobą tabelki gramatyczne i zaglądać do nich w poszukiwaniu odpowiednich końcówek czasownika.

Inny przykład:

uczeń pierwszy: Janku, czy Wojtek ściąga kurtkę, gdy robi się gorąco?

Janek: Nie wiem, ale zapytam. Janku, czy ściągasz płaszcz, kiedy robi się gorąco?

Janek: Tak, ściągam płaszcz, kiedy robi się gorąco.

Janek do ucznia, który rozpoczął ćwiczenie: Tak, Wojtek ściąga płaszcz, kiedy jest gorąco.

Zadanie domowe

Wzorując się na dialogach ćwiczonych na lekcji, zapisz takie dwa dialogi w zeszycie, wzorując się na otrzymanej wklejce. Miejsca końcówek czasownika zaznacz innym kolorem.

Teks opracowano z wykorzystaniem opowiadania Kseni Bagniewskiej.

Dziś po powrocie ze szkoły Dorota postanowiła zmienić imię. W klasie jest jeszcze Dorota Dobrowolska, Dorota Kędziorek i Dorota Guzik. Wszystkie beznadziejne. Dobrowolska ściągała dzisiaj od Doroty, a Dorota ze swojej linijki. Dobrowolską pani od matematyki wyrzuciła za to z klasy, a Dorocie nic nie zrobiła, bo nie zauważyła. Dobrowolska przybiegła więc na przerwie do Doroty z pretensjami, że to niesprawiedliwe, a Dorota Guzik, jej przyjaciółka chciała nawet lecieć w tej sprawie na skargę. "Co jest niesprawiedliwe" - myślała sobie Dorota, to, że ściągała ode mnie, czy to, że ściągać nie umie.... Miała serdecznie dość tych Dorot. Potem jeszcze chłopcy się śmiali, że, gdy się kłóca trzy Doroty, to heca na całego. W dodatku powiedzieli "głupie Doroty", a Janek śpiewał na cały głos:
Dorota, ma kota,

bez przerwy klekota!

Koniec - muszę zmienić imię i to od zaraz.

Po powrocie ze szkoły opowiedziała starszemu bratu całą sytuację i przedstawiła swój chytry plan.

- Sprawiedliwe czy nie - powiedział Paweł, ale na pewno nieuczciwe było wasze ściąganie.

- Co nieuczciwe? Co nieuczciwe? - złościła się Dorota.

- To, że ściągasz. Powinnaś się nauczyć i napisać samodzielnie, a już pomysł ze zmianą imienia całkiem do niczego. Jesteś Dorotą od 11 blisko lat - powiedział brat i poszedł do kuchni.

- Co ty tam wiesz. Od dzisiaj będziesz mówić do mnie Joanna! - powiedziała, dziewczynka, idąc za nim, przecież na drugie mam Joanna.

Ciekawe kogo w szkole zdołasz przyzwycząić, że od dziś jesteś Joanną, na mnie nie licz. Joanny mają ciemne i długie włosy, a ty jesteś krótko ostrzyżoną blondynką. Dorota z ciebie i już!

Wymyśl sobie chociaż coś oryginalnego! Może Heliotropa albo Nepomucena.

- Ty zupełnie mnie nie rozumiesz! Co z ciebie za brat? - obraziła się Dorota i wróciła do swojego pokoju.

Następnego dnia po powrocie ze szkoły opowiedziała Pawłowi, że z przyjaciółkami będą teraz mówić do siebie drugim imieniem. Drugie imiona są zupełnie fajne, więc dlaczego mają się marnować.

Entuzjazm opadł po następnych dwóch dniach. Świeżo upieczona Joanna wróciła ze szkoły naburmuszona.

-Co to znowu za mina, siostrzyczko?

- Koniec z drugim imieniem! Ty wiesz, Paweł, że Dobrowolska też ma na drugie imię Joanna, cały mój plan okazał się do niczego i co ja mam teraz zrobić?